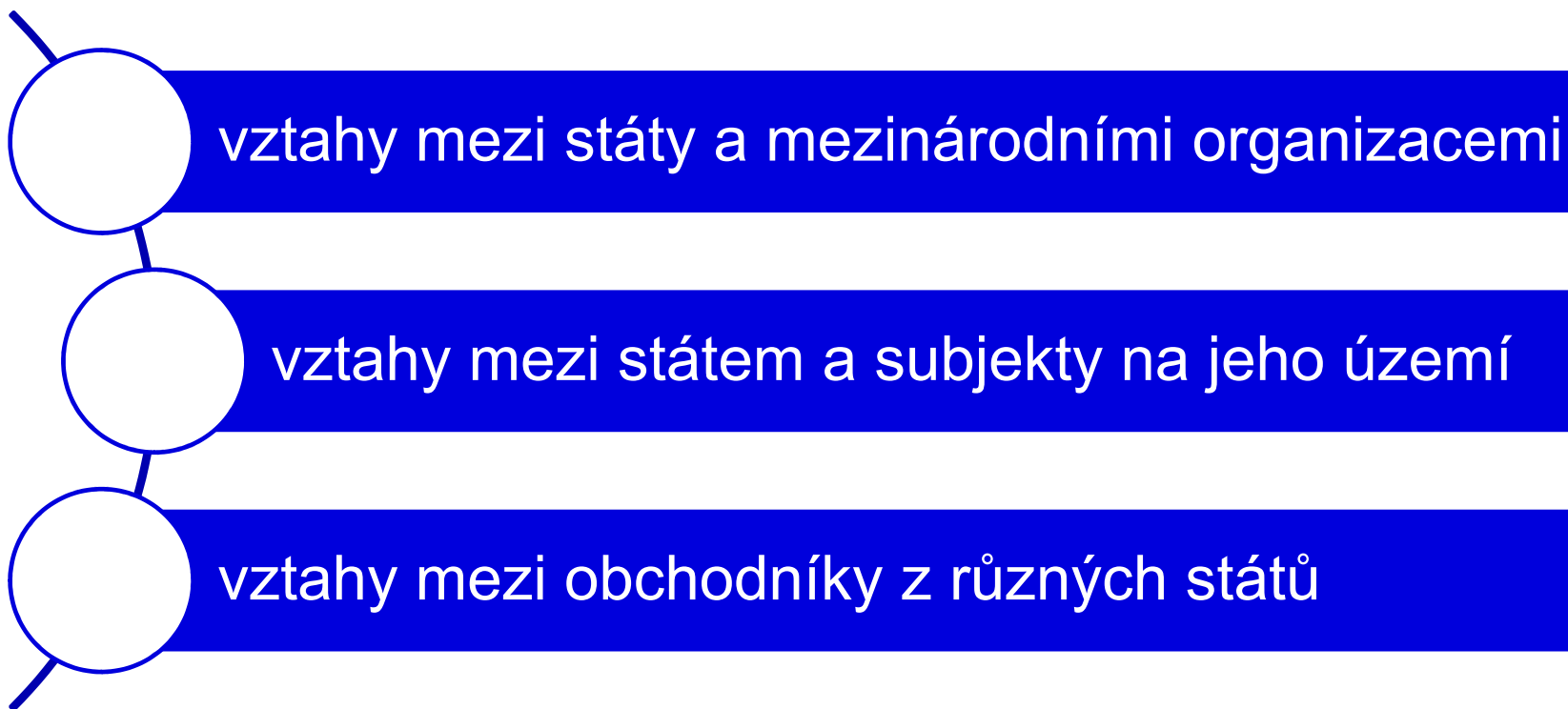

**Veřejnoprávní vstup do PMO.
Právo světové obchodní organizace.
Vnější ekonomické vztahy EU.**

**Radovan Malachta
7. 12. 2022**

Systematika mezinárodních ekonomických vztahů – tři úrovně vztahů

1) Vztahy mezi státy a mez. organizacemi

- upraveny **MPV** (mezinárodním ekonomickým právem)
- mezinárodní ekonomické právo
  - mezinárodní obchodní systém
  - mezinárodní finanční a měnové právo (vč. mezinárodních daňových vztahů)
  - mezinárodní právo rozvoje (rozvojová pomoc)
  - mezinárodní investice
- prameny
  - mezinárodní smlouva
  - mezinárodní obyčej
  - obecné zásady právní

WTO IMF (MMF) OPEC ESVO
OECD MBG EU UN (OSN) UNCTAD ...

Prameny mezinárodního ekonomického práva

– mezinárodní smlouva

- dvoustranné (bilaterální) a mnohostranné (multilaterální)
- otevřené, polootevřené, uzavřené
- účinky inter partes a účinky erga omnes
- režimy (viz další slide)
- přímé účinky – zásadně ne, zavazují státy či mezinárodní organizace

– mezinárodní obyčej

- někdy již obyčeje promítnuty do mezinárodních smluv
- odpovědnost státu, imunita státu, námořní či mořské právo, ...

– obecné právní zásady

- pomocný pramen
- čl. 38/1 c) Statutu Mezinárodního soudního dvora

– soft law

- návody, kodexy vytvářené mezinárodními organizacemi
- mohou být vzorem pro tvorbu mezinárodních smluv

Režimy a mezinárodní smlouvy

- určují postavení zboží, služeb, kapitálu a osob na území smluvních států
  - režim nejvyšších výhod (*MFN – most favoured nation*)
  - národní režim
  - reciproční režim
  - preferenční režim

Protekcjonismus. Liberalizace

- mezinárodní obchod a novověk
- protekcjonismus (proti MO) – merkantilismus
- uvolňování na konci 19. století (dvoustranné smlouvy)
- WWI, období mezi válkami
- vývoj po WWII (liberalizace, mnohostranné smlouvy)
- nástroje protekcjonismu – cla, kvóty, ...
- liberalizace

Protekcjonismus:
proti MO

Konec 19. století:
uvolňování, ale
bilaterální smlouvy

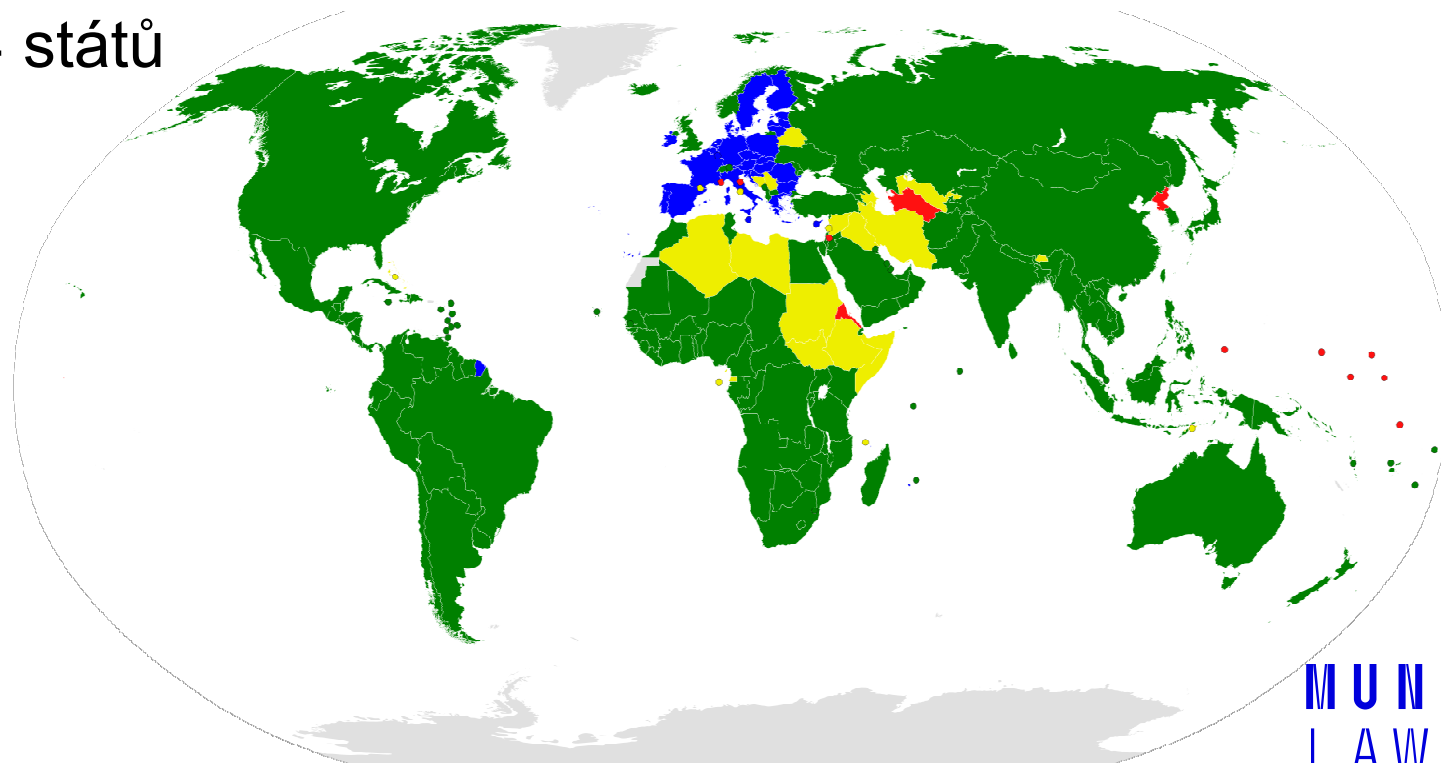
Po 2. sv. válce:
multilaterální
smlouvy

WTO: Světová obchodní organizace.
Historie. Struktura dohod. Struktura orgánů. Řešení sporů.

WTO dnes

- *World Trade Organisation*
- v současnosti 164 států
- sídlo Ženeva

Minulost

- situace – období WWII a poté
  - USA – protekcionismus
  - východní Evropa – RVHP
  - západní Evropa – dnešní EU
- Bretton-woodský systém 1944
  - MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND
  - MEZINÁRODNÍ BANKA PRO OBNOVU A ROZVOJ (dnes SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY)
  - SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE (jako ITO) – nepodařilo se – proto GATT 1947
- Havanská charta
  - zakládací smlouva WTO, byla i sepsána, ale ...
  - problém USA
  - prozatímně byla podepsána část Havanské charty – GATT 1947

GATT 1947

Všeobecná dohoda o clech a obchodu

General Agreement on Tariffs and Trade

- prozatímní mezinárodní smlouva (nikoliv mezinárodní organizace)
- ČSR od počátku
- prvotní cíl: vše je drahé – snížit cla, poté netarifní překážky (zboží)
- činnost GATT – ve formě kol („rounds“) - konference
- z počátku byla jednání úspěšná a kola trvala krátce
- později se přidávají další oblasti než snižování cel a roste počet států
- režimy (nejvyšších výhod, národní), výjimky (integrační, rozvojová)

Kde a kdy	Co se řešilo	Počet států
1947 Ženeva (7 měsíců)	Cla	23
1949 Annecy (5 měsíců)	Cla	13
1951 Torquay (8 měsíců)	Cla	38
1956 Ženeva (5 měsíců)	Cla	26
1960-1961 Dillon (11 měsíců)	Cla	26
1964-1967 Kennedy (37 měsíců)	Cla, netarifní překážky	62
1973-1979 Tokyo (74 měsíců)	Cla, netarifní překážky	102
1986-1994 Uruguay (87 měsíců)	Vznik WTO, spousta oblastí	123
2001 - Doha		Členské státy WTO

Ministerské konference

Podle čeho se jmenují? Proč se prodlužovala, co do délky trvání?

Vznik WTO. GATT 1994

- základ **Dohoda o zřízení WTO**
- Marakeš, v rámci Uruguayského kola
- 1. 1. 1995
- **GATT 1994** = GATT 1947 a dodatky přijaté v rámci Uruguayského kola bez organizační složky
- **cíle WTO** – preambule Dohody o zřízení WTO (viz IS) ... *závaznost?*
- **funkce WTO** – čl. III Dohody o zřízení WTO

GATT 1947 vs. WTO

GATT 1947	WTO
Prozatímní mezinárodní smlouva	Stálá mezinárodní organizace
Smluvní státy	Členské státy
Méně propracovaná organizační struktura, méně efektivnější řešení sporů	Lépe propracovaná organizační struktura, efektivnější řešení sporů
Činnost realizována ad hoc, „rounds“	Činnost realizována „pravidelně“
Zboží	Zboží, služby, právo duševního vlastnictví

Základní principy WTO

- odstranění diskriminace v mezinárodním obchodě
- odstranění bariér – volnější obchodování
- předvídatelnost obchodního systému
- zavedení více prvků soutěže do obchodního systému
- příznivější obchodní systém pro rozvojové země

Orgány WTO – organizační struktura

Generální rada

RADA PRO OBCHOD ZBOŽÍM
RADA PRO OBCHOD SLUŽBAMI
RADA PRO OBCHODNÍ ASPEKTY
PRÁV K DUŠEVNÍMU
VLASTNICTVÍ

ORGÁN PRO ŘEŠENÍ SPORŮ
ORGÁN PRO PŘEZKOUMÁVÁNÍ
OBCHODNÍ POLITIKY

Struktura dohod WTO

Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace

Příloha 1A: Mnohostranné dohody o obchodu se zbožím

Příloha 1B: Všeobecná dohoda o obchodu službami

Příloha 1C: Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

Příloha 2: Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů

Příloha 3: Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky

Příloha 4: Vícestranné obchodní dohody

Mnohostranné dohody – závaznost pro všechny

Vícestranné dohody – závaznost, přijaly-li členské státy dobrovolně

Přílohy jsou nedílnou součástí Dohody. Je-li rozpor, přednost má Dohoda.

Vztah mezi GATT, GATS, TRIPS – není výslovně řešen; koexistence.

GATT 1994: Všeobecná dohoda o clech a obchodu

GATT 1994 = GATT 1947 a dodatky přijaté v rámci Uruguayského kola bez organizační složky

- a) ustanovení Všeobecné dohody o clech a obchodu z 30. října 1947, přiložené k Závěrečnému aktu, přijatého na závěr druhého zasedání Přípravného výboru Konference OSN o obchodu a zaměstnanosti (s výjimkou Protokolu o prozatímním provádění) tak, jak byla upravena, doplněna nebo jinak změněna ustanoveními právních nástrojů, které vstoupily v platnost před datem vstupu v platnost Dohody o WTO;
- b) ustanovení následujících právních nástrojů, které vstoupily v platnost na základě GATT 1947 před datem vstupu v platnost Dohody o WTO: (i) protokoly a certifikace, týkající se celních koncesí; (ii) protokoly o přístupu (s výjimkou ustanovení a), týkající se prozatímního provádění a odvolání prozatímního provádění a b), umožňujících, že část II GATT 1947 bude prováděna prozatímně v plném rozsahu ne neslučitelném s právními předpisy, platnými k datu Protokolu); (iii) rozhodnutí o výjimkách, poskytnutých podle článku XXV GATT 1947, které jsou v platnosti ještě k datu vstupu v platnost Dohody o WTO (1); (iv) jiná rozhodnutí SMLUVNÍCH STRAN GATT 1947;
- c) následující ujednání: (i) Ujednání o výkladu článku II:1 b) Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (ii) Ujednání o výkladu článku XVII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (iii) Ujednání o ustanoveních o platební bilanci Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (iv) Ujednání o výkladu článku XXIV Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (v) Ujednání, týkající se výjimek ze závazků podle Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (vi) Ujednání o výkladu článku XXVIII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; a
- d) Marrakešský protokol k Všeobecné dohodě o clech a obchodu 1994.

GATT 1994 – režim nejvyšších výhod

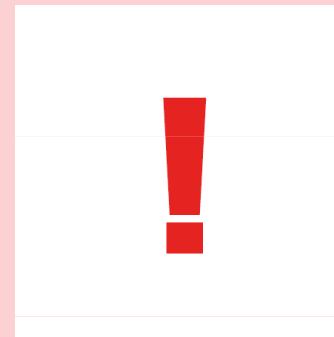
– **základní cíl:** liberalizace mezinárodního obchodu

– **režim nejvyšších výhod**

„Všechny výhody, přednosti, výsady nebo osvobození poskytnuté kteroukoli smluvní stranou jakémukoli výrobku pocházejícímu z kterékoli jiné země nebo tam určenému budou ihned a bezpodmínečně přiznány obdobnému výrobku pocházejícímu z území všech ostatních smluvních stran nebo tam určenému.“

– **výjimky z režimu nejvyšších výhod:**

- Důvod: zásah do liberalizace mezinárodního obchodu
- grandfathers preferences
- zóny volného obchodu
- vytváření celních unií
- zacházení s rozvojovými státy (preferenční režim)
- výjimka z pravidla nediskriminace
- antidumpingová a vyrovnávací cla, ochranná opatření, bezpečnostní výjimky

GATT 1994 – pokračování – národní režim

– národní režim

1. Smluvní strany uznávají, že vnitřní daně a ostatní vnitřní dávky jakož i zákony, úpravy a předpisy týkající se prodeje, nabízení na prodej, nákupu, dopravy, distribuce anebo používání výrobků a vnitřní kvantitativní úpravy, předepisující míchání, zpracování anebo používání výrobků v určitém množství anebo v určitém poměru, nemají být uplatňovány na dovážené či domácí výrobky způsobem, jímž by se poskytovala ochrana domácí výrobě.

2. Výrobky území kterékoli smluvní strany dovážené na území kterékoli jiné smluvní strany nebudou podrobeny, ať přímo či nepřímo, vnitřním daním ani jiným vnitřním dávkám jakéhokoli druhu vyšším než ony, jimž podléhají přímo nebo nepřímo stejné výrobky domácí. Kromě toho neuloží žádná smluvní strana žádným jiným způsobem vnitřní daně nebo jiné vnitřní dávky na dovážené nebo domácí výrobky způsobem odporujícím zásadám stanoveným v odstavci 1.

– otázka nediskriminace; týká se zboží po jeho vstupu na trh

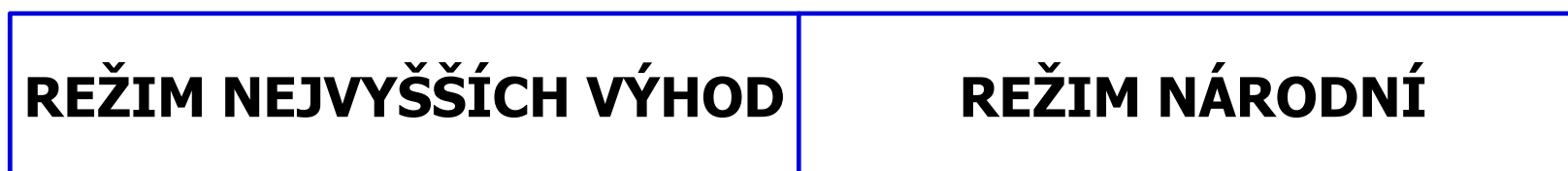
– výjimky

GATT 1994 – pokračování, doplnění

- obdobný výrobek
- připomenutí – nediskriminace
- preferenční režim (nereprocita)
- tariff only regim
- **kvantitativní restrikce** (= množstevní omezení)
  - obecně zakázáno
  - výjimky – jen na omezenou dobu, na nediskriminačním základě
  - příklady

Shrnutí GATT 1994

liberalizace obchodu, princip nediskriminace

výjimky

výjimky

PREFERENČNÍ REŽIM jako výjimka

- preference rozvojová
- preference integrační

Další dohody Příloha 1A

- Dohoda o zemědělství
- Dohoda o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření
- Dohoda o textilu a ošacení – neplatná, řídí se GATT
- Dohoda o technických překážkách obchodu
- Dohoda o obchodních aspektech investičních opatření
- Dohoda o provádění článku VI GATT 1994
- Dohoda o provádění článku VII GATT 1994
- Dohoda o kontrole před odesláním
- Dohoda o pravidlech původu
- Dohoda o dovozním licenčním řízení
- Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních
- Dohoda o ochranných opatřeních

GATS: Všeobecná dohoda o obchodu službami

The General Agreement on Trade in Services

1. 1. 1995; Příloha č. 1B

Rada pro obchod se službami

cíl: liberalizace obchodu se službami

služba = služba v kterémkoliv sektoru

– výjimky: služby dodávaných při výkonu vládní moci, dopravní práva v letectví

dodávka služby z území jednoho člena na území kteréhokoli jiného člena

dodávka služby spotřebiteli v zahraničí

dodávka služby prostřednictvím komerční přítomnosti

dodávka služby prostřednictvím jednotlivců

GATS – pokračování

režim nejvyšších výhod (výjimky)

„With respect to any measure covered by this Agreement, each Member shall accord immediately and unconditionally to services and service suppliers of any other Member treatment no less favourable than that it accords to like services and service suppliers of any other country.“

režim národní (jen na specifické závazky)

.....

zásada transparentnosti

neomezování mezinárodních plateb a převodů

TRIPS: Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

1. 1. 1995; Příloha č. 1C

Rada pro obchodní aspekty práv k DV

účel: efektivní a přiměřená ochrana PDV,
prosazení práv, řešit spory

příklady narušení PDV

druhy PDV

TRIPS – WTO a WIPO

– regulace: WIPO (pod OSN)

- BERNSKÁ ÚMLUVA NA OCHRANU LITERÁRNÍCH A UMĚLECKÝCH DĚL
- PAŘÍŽSKÁ ÚMLUVA NA OCHRANU PRŮM. VLASTNICTVÍ
- ŘÍMSKÁ ÚMLUVA O OCHRANĚ VÝKONNÝCH UMĚLCŮ, VÝROBCŮ ZVUKOVÝCH ZÁZNAMŮ A ROZHLASOVÝCH A TELEVIZNÍCH ORGANIZACÍ
- SMLOUVA O DUŠEVNÍM VLASTNICTVÍ V OBORU INTEGROVANÝCH OBVODŮ

TRIPS – národní režim, nebo režim nejvyšších výhod?

„Pokud jde o ochranu duševního vlastnictví, bude jakákoli výhoda, přednost, výsada nebo osvobození přiznaná Členem občanům kterékoli jiné země, přiznána ihned a bezpodmínečně občanům všech ostatních Členů.“

„Každý Člen poskytne občanům ostatních Členů zacházení neméně příznivé, než jaké poskytuje svým vlastním občanům, týkající se ochrany duševního vlastnictví s výjimkami ....“

Vícestranné dohody

= závazné jen pro ty členské státy, které je dobrovolně přijaly

1. Dohoda o obchodu v oblasti civilního letectví
2. Dohoda o zadávání vládních zakázek (ČR ano)

EU a WTO

- ČR – členem WTO i EU
- EU – společná obchodní politika

Přezkum obchodní politiky

- provádí Orgán pro přezkoumávání obchodní politiky
- příloha č. 3
- informace o obchodních regulacích a politikách členů WTO
- publikace, transparentnost
- lhůty přezkumu se liší dle velikosti podílů členů v mezinárodním obchodě

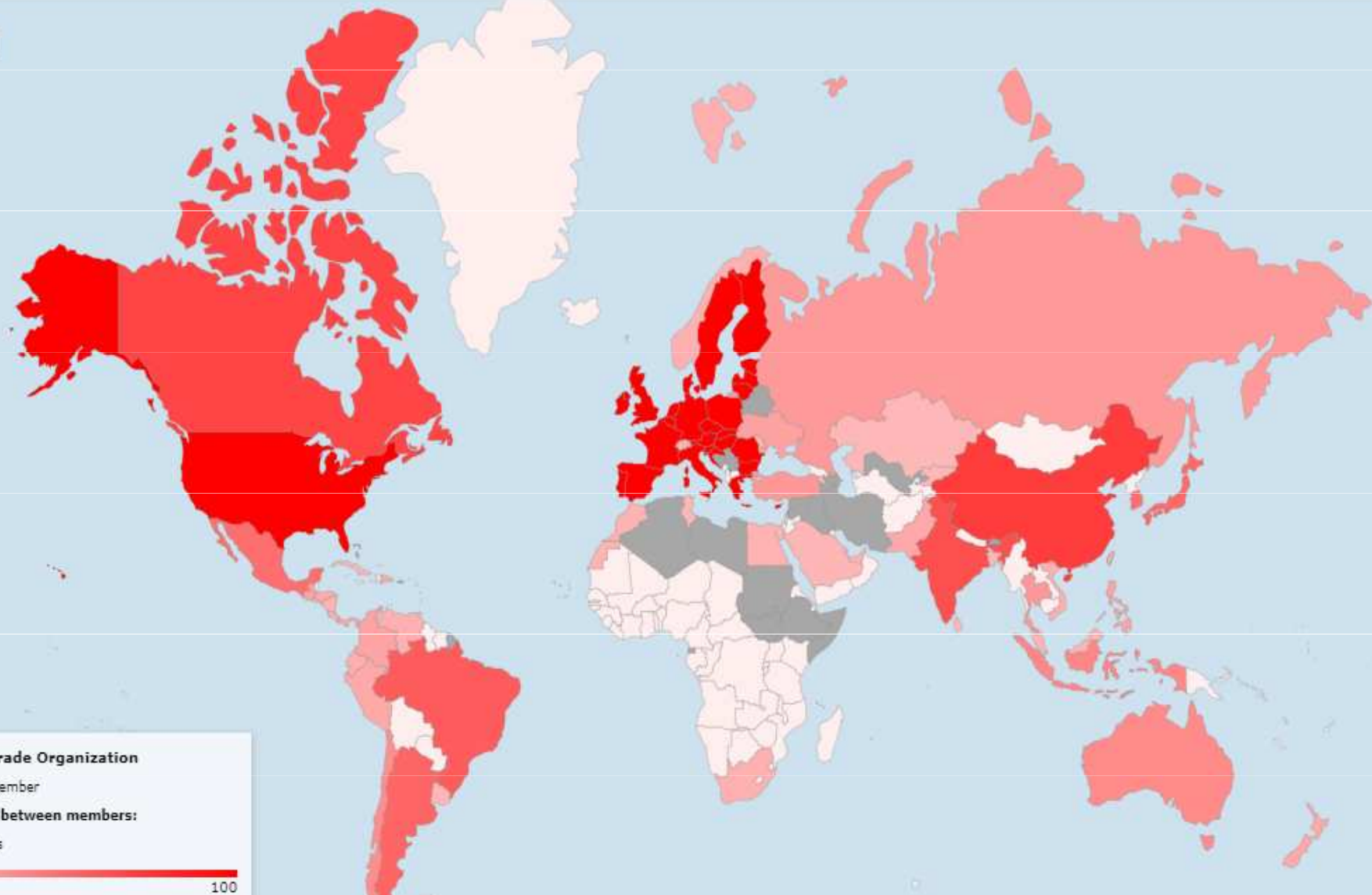
ŘEŠENÍ SPORŮ VE WTO

Řešení sporů - úvod

- řešení sporů ve WTO – institucionalizované
  - výhody oproti GATT 1947
  - Ujednání o pravidlech a řízení řešení sporů
    - upraveno v Příloze 2 k Dohodě o WTO
  - důvod: zpravidla porušení závazků plynoucí z dohod
  - od roku 1995: 607 sporů
- https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_e.htm

Disclaimer

Disclaimer

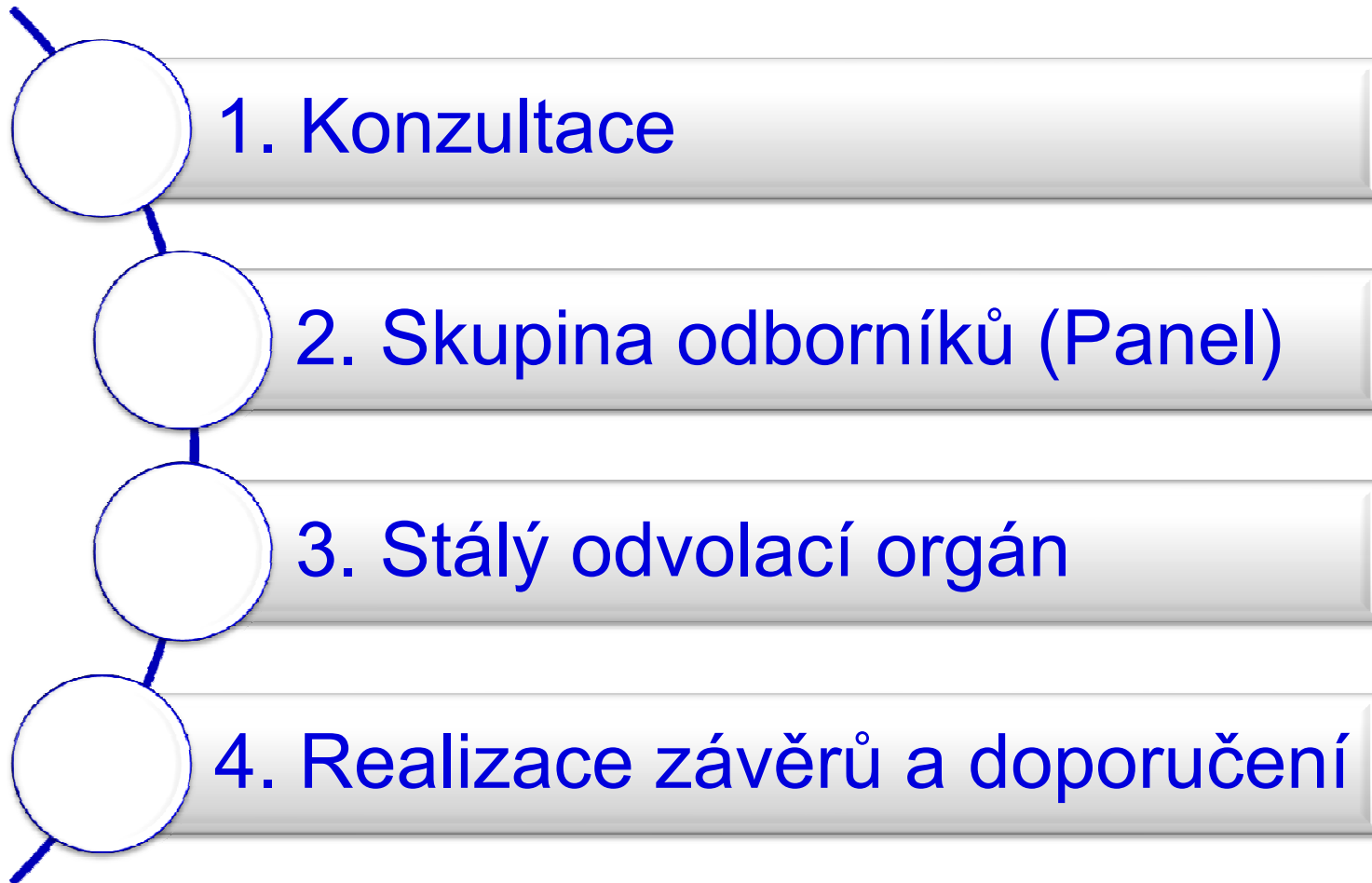

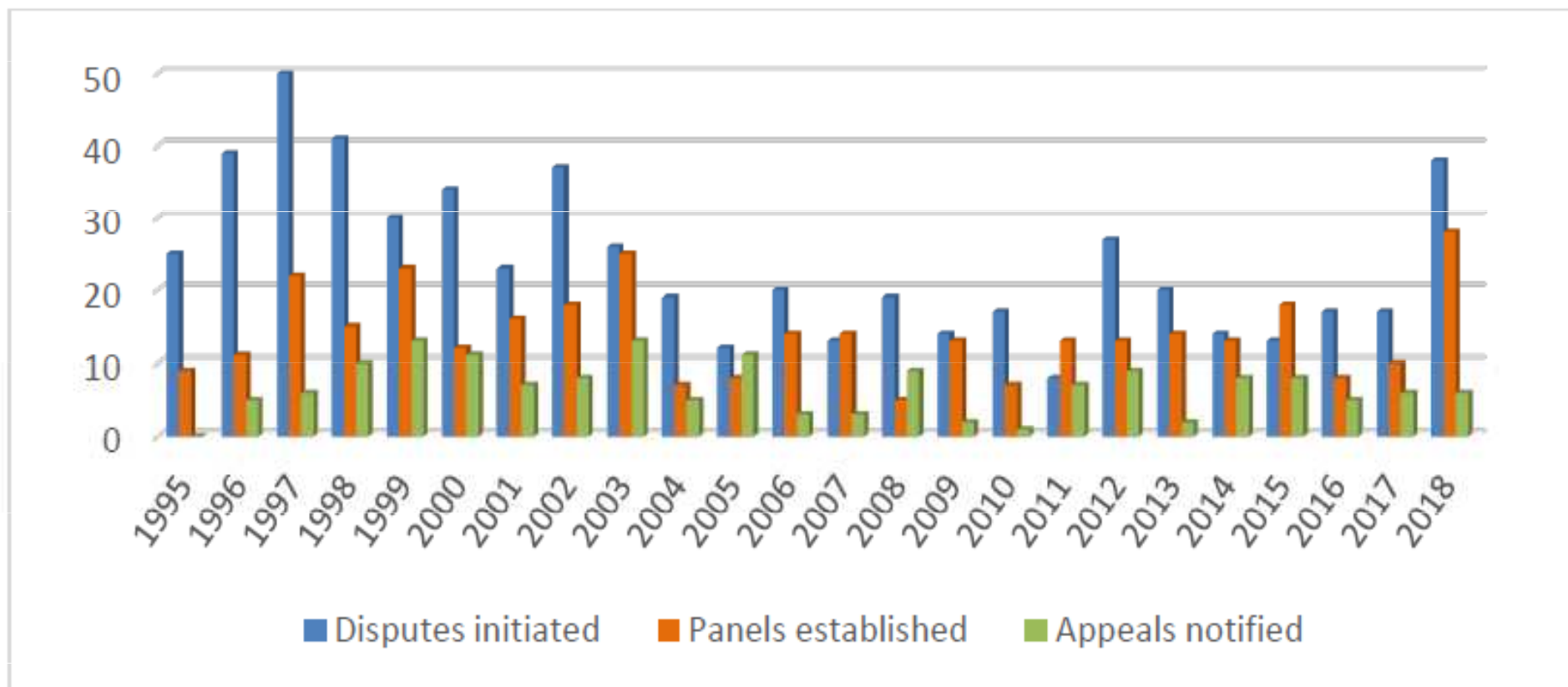
World Trade Organization

- Member
- Non-member
- Member concerned
- ▲ As complainant
- ▲ As respondent

Základní schéma

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispustats_e.htm

Konzultace

- povinné
- žádost o konzultace
- odpověď státu, kterému je žádost adresována
  - neodpoví-li – žádost o ustanovení skupiny odborníků
  - odpoví-li – zahájení konzultace
- spor se nevyřeší do 60 dnů po dni obdržení žádosti – žádost o ustanovení skupiny odborníků

Konzultace - pokračování

- kratší lhůty
  - strany dospějí k závěru, že se spor konzultací nevyřeší - žádost o ustanovení skupiny odborníků
  - naléhavé případy (rychle kazící se zboží)
- třetí stát
  - podstatný obchodní zájem
  - možnost účasti na konzultacích
- úprava: čl. 4
- v této fázi končí nejvíce sporů řešených v rámci WTO

Ustavení skupiny odborníků (Panel)

- úprava čl. 6 a násl.
- písemná žádost žalující strany k OŘS
- OŘS ustaví na nejbližší schůzi (prakticky automatické)
- zřízení a zmocnění Panelu
- personální složení
- sestavení časového rozvrhu jednání

Panel - pokračování

- jednání Panelu
  - 6 měsíců (od složení a zmocnění Panelu do vypracování zprávy) – běžná doba
  - 3 měsíce – naléhavé případy (opět např. rychle kazící se zboží)
  - 9 měsíců – maximum (nutné zdůvodnění)
- zájmy třetích stran
- právo požadovat informace

Panel - pokračování

- návrh zprávy – možnost připomínek stran
- závěrečná zpráva
- OŘS
  - schválení (do 60 dnů od rozeslání zprávy Členům)
  - nepřijetí (negativní konsens)
- **strany sporu** - možnost odvolání ke Stálému odvolacímu orgánu,
ALE .....

Odvolací orgán systému řešení sporů v rámci WTO je od 11. prosince 2019 nefunkční

Publikováno: 12.12.2019

Autor:

Možnost odvolání proti rozhodnutí příslušného panelu v rámci mechanismu urovnávání sporů Světové obchodní organizace (WTO) mají dle pravidel organizace oba účastníci sporu, nyní však nebude, kdo by takové odvolání řešil.

Z původních sedmi soudců zbývá pouze jeden a Odvolací orgán tím přestal být usnášeníschopný. Ostatním soudcům již vypršelo funkční období a noví nebyli zvoleni, protože od roku 2016 tuto volbu jeden člen WTO bojkotuje z důvodu nespokojenosti s výsledky jejich práce.

Vymahatelnost pravidel WTO prostřednictvím mechanismu řešení sporů se za 24 let existence organizace stala jedním z jejích

Stálý odvolací orgán

- úprava: zejm. čl. 17
- odvolání omezeno na právní otázky a právní výklad
- délka projednání: 60 dnů od rozhodnutí strany se odvolat, výjimečně 90 dnů
- výstupy:
  - POTVRDÍ NÁLEZ A ZÁVĚRY PANELU
  - ZAMÍTNE
  - ZMĚNÍ (souhlas se závěrem, ale ne s odůvodněním)
- OŘS – přijímá zprávu nebo zamítá (negativní konsensus)

How long to settle a dispute?

These approximate periods for each stage of a dispute settlement procedure are target figures — the agreement is flexible. In addition, the countries can settle their dispute themselves at any stage. Totals are also approximate.

60 days	Consultations, mediation, etc
45 days	Panel set up and panellists appointed
6 months	Final panel report to parties
3 weeks	Final panel report to WTO members
60 days	Dispute Settlement Body adopts report (if no appeal)
Total = 1 year	(without appeal)
60-90 days	Appeals report
30 days	Dispute Settlement Body adopts appeals report
Total = 1y 3m	(with appeal)

Poslední fáze

- ve zprávě (Panelu či Odvolacího orgánu) – doporučení straně
- povinnost bezodkladného provádění doporučení (výjimky)
- stát neprovádí doporučení či rozhodnutí – sankce
- vyrovnání a suspenze koncesí (čl. 22)

Jiné způsoby řešení sporů

- rozhodčí řízení (čl. 25)
- dobré služby, smírčí řešení a zprostředkování (čl. 5) – nabízí často generální ředitel

Nejdelší spor 1993-2010: spor o banány

DSS77: United States — Anti-dumping and countervailing duties on ripe olives from Spain

This summary has been prepared by the Secretariat under its own responsibility. The summary is for general information only and is not intended to affect the rights and obligations of Members.

See also:

- News items about this dispute
- The basics: how disputes are settled in WTO
- Computer based training on dispute settlement
- Text of the Dispute Settlement Understanding
- #TradeDisputes

Current status

- Panel composed on **18 October 2019**

Key facts

Short title:	US — Ripe Olives from Spain
Complainant:	European Union
Respondent:	United States
Third Parties (original proceedings):	Australia; Brazil; Canada; China; India; Japan; Mexico; Russian Federation; Saudi Arabia; Kingdom of: Switzerland; Turkey
Agreements cited: (as cited in request for consultations)	Art. 11(a) , 11(b) , 12 , 21(a) , 21(b) , 21(c) , 22 , 24 , 10 , 14 , 15.1 , 15.2 , 15.5 , 19.1 , 19.3 , 19.4 , 32.1 Subsidies and Countervailing Measures

Agreements cited: (as cited in panel request)	Art. 11(a) , 11(b) , 12 , 21(a) , 21(b) , 21(c) , 24 , 10 , 14 , 15.1 , 15.2 , 15.5 , 19.1 , 19.3 , 19.4 , 22.5 , 32.1 Subsidies and Countervailing Measures (SCM)
Consultations requested:	29 January 2019
Panel requested:	16 May 2019
Panel established:	24 June 2019
Panel composed:	18 October 2019

Latest document

- United States - Anti-Dumping and Countervailing Duties on Ripe Olives from Spain - Constitution of the Panel established at the request of the European Union - Note by the Secretariat
[WT/DSS77/4](#) | 21 October 2019

[View all documents](#) →

Summary of the dispute to date

Follow this dispute

[Send me email alerts](#)

Other disputes involving

- Ripe olives
- European Union (fr
- United States
- Agreement on Sub
- Countervailing Me
- General Agreement
- and Trade 1994
- Agreement on Imp
- of Article VI of the
- Agreement on Tari
- 1994

Problems viewing thi

please contact webmaster@wto.org if you are using an older version of the operating system or browser you are using.

Jak vypadá „záznam“ o řešení sporu

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/find_dispu_cases_e.htm

**MUNI
LAW**

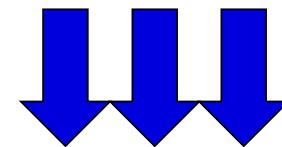
VNĚJŠÍ OBCHODNÍ VZTAHY EU

Společná obchodní politika EU

Tři uvedené roviny PMO se ovlivňují

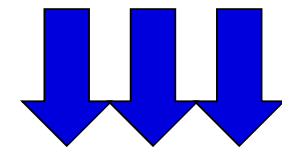
1. rovina

- závazky, které přijímají státy mezi sebou
- není zde přímý účinek
- konkrétně k EU:
MNOHOSTRANNÉ SMLOUVY (v rámci WTO)
DVOUSTRANNÉ SMLOUVY (EU s nějakým státem)

2. rovina

- první rovina se musí projevit na druhé úrovni – nastavení celních sazeb/kvantitativních omezení (což činí samy státy)

3. rovina

- například výše cla při vstupu zboží na území (státu, EU) ovlivní cenu transakce

Stupně ekonomické integrace

- zóna volného obchodu
- celní unie
- společný trh
- jednotný vnitřní trh
- měnová unie

– EU

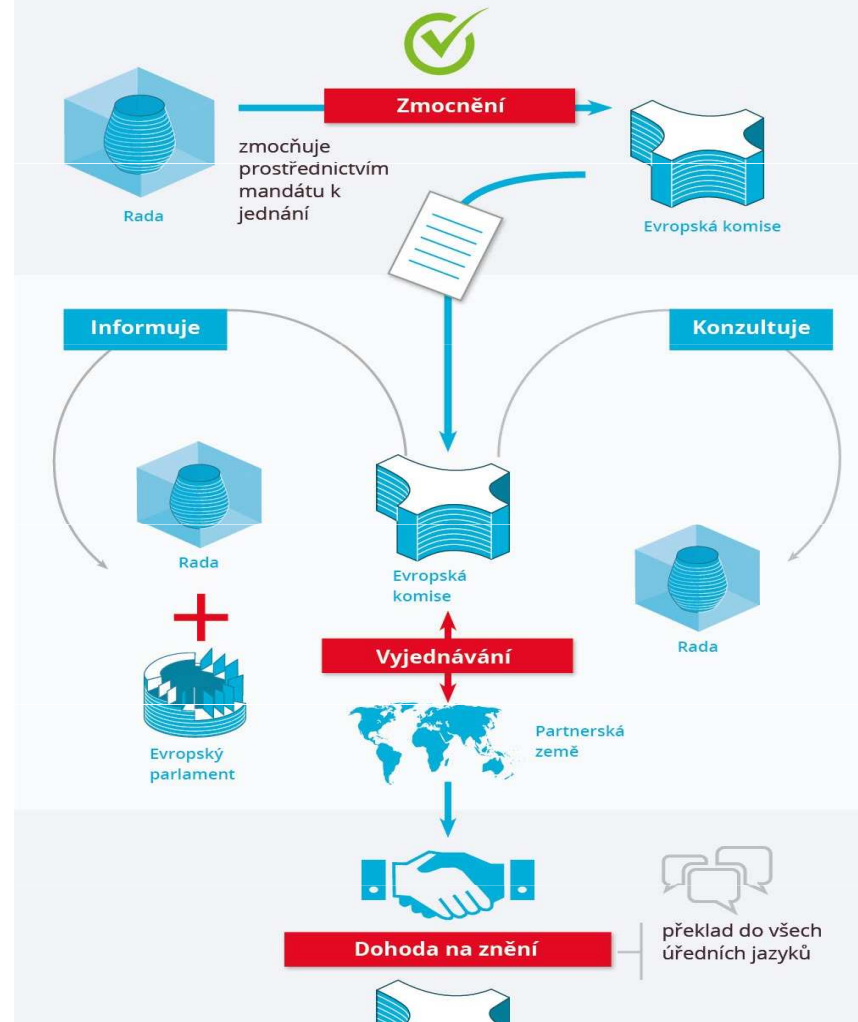
- 1968: vytvořena celní unie (od počátku byla EU zamýšlena jako celní unie)
- spolupráce dále vedla k vytvoření společného trhu a následně jednotného vnitřního trhu
- jednotný vnitřní trh – 4 základní svobody: volný pohyb zboží, osob, služeb, kapitálu
- ochrana hospodářské soutěže
- některé členské státy EU – měnová unie

EU

- vnější ekonomické vztahy – výlučná pravomoc EU – tzn. členské státy si neupravují vnější ekonomické vztahy samy
  - čl. 3 SFEU – celní unie, společná obchodní politika
- EU jako celní unie
  - uvnitř (mezi členskými státy EU) – žádné překážky
  - vně (vůči nečlenským státům EU) – vystupujeme jednotně
- za EU jedná Komise
  - vede obchodní jednání, vyjednává o smlouvách
  - Komisi zmocňuje Rada (Komise dává informace Radě, Rada pak uzavírá mezinárodní smlouvy po konzultaci s Evropským parlamentem)

Poznámka na okraj: zóna volného obchodu – státy uvnitř této zóny si vztahy upravují samy

Obchodní jednání EU

Zdroj: EUROSOP

Společná obchodní politika - SFEU

Vytvořením celní unie v souladu s články 28 až 32 přispívá Unie ve společném zájmu k harmonickému rozvoji světového obchodu, k postupnému odstranění omezení mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic a ke snižování celních a jiných překážek. *(Článek 206 SFEU)*

Společná obchodní politika se zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím a službami, obchodní aspekty duševního vlastnictví, přímé zahraniční investice, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a opatření na ochranu obchodu, jako jsou opatření pro případ dumpingu a subvencování. Společná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie. *(Článek 207 odst. 1 SFEU)*

Spolupráce se třetími zeměmi a humanitární pomoc (rozvojová spolupráce; články 208 až 211 SFEU)

Nástroje společné obchodní politiky

– tarifní

- cla a dávky s rovnocenným účinkem
- omezení obchodu spíše ekonomického charakteru

– kvantitativní

- kvóty a opatření s rovnocenným účinkem
- omezení obchodu spíše administrativního charakteru

– zjevné

- cla, celní tarify, kvóty
- „zjevně“ regulují mezinárodní obchod

– skryté

- sanitární, fytosanitární opatření, technické požadavky na výrobky

Nástroje společné obchodní politiky

– smluvní

- mnohostranné a dvoustranné smlouvy, které EU přijímá
- hlavní pramen – dohody WTO – výjimka z režimu nejvyšších výhod (národního režimu) – celní unie
- první rovina regulace vztahů PMO

– autonomní

- unijní akty – typicky nařízení
- druhá rovina regulace vztahů PMO
- stále ale musí EU respektovat závazky z mezinárodních dohod (WTO)

MUNI
LAW

Smluvní nástroje společné obchodní politiky

Evropské sdružení volného obchodu

– EU má preferenční dohodu se státy ESVO

– ESVO – zóna volného prostoru

– EHP

- Dohoda o Evropském hospodářském prostoru
- 4 základní svobody, regulace hospodářské soutěže
- průmyslové zboží, zpracované zeměd. a rybí produkty

– Švýcarsko

- dvoustranné smlouvy mezi EU a Švýcarskem (dohoda o volném obchodu (1972) – odbourána cla na průmysl. výrobky
- sektorové dohody

V rámci Evropy

– celní unie

- Monako, San Marino, Andorra, Turecko
- jiný význam celní unie než celní unie a EU

– zóny volného obchodu

- Faerské ostrovy, Albánie, Makedonie; Černá Hora a Srbsko (stabilizační a asociační dohody)

ACP státy

ACP státy

- preferenční režim EU vůči ACP zemím
  - výjimka z režimu nejvyšších výhod (národního režimu)
- převážně bývalé koloniální státy, surovinové základny
- nevzniká ani zóna volného obchodu, ani celní unie
- vztah EU (resp. ES) a ACP státy – prostřednictvím různých dohod
  - Dohody z Yaoundé I,II, z Arushe, z Lomé (I až IV), z Cotonu (do února 2020)
  - původně ekonomická spolupráce (platit nižší cla), dnes i další oblasti – migrace, lidská práva, klimatické změny, vzdělávací programy
- není jedna dohoda, ale několik dohod o hospodářském partnerství
  - západní Afrika, Tichomoří, východní a jižní Afrika, ... a další oblasti

Zóny volného obchodu

MERCOSUR

- 2019
- Brazílie, Argentina, Paraguay, Uruguay
- odstraněno množství cel na vybrané zboží, odstraněny některé překážky

Kanada

- tzv. CETA
- 2016/2017

Jižní Korea

- 2010/2011
- nejen odstranění cel na vybrané produkty, ale také hospodářská soutěž, investice a řešení sporů

Další zóny volného obchodu

- Japonsko
- Singapur
- Vietnam
- Středozeší (Egypt, Maroko, Alžírsko, Tunisko, Izrael, Jordánsko, Libanon)
- Chile, Peru
- Mexiko, země střední Ameriky
- Ukrajina, Moldávie, Gruzie (Východní partnerství)

- Aktuálně probíhající jednání o zóně volného obchodu:
- Austrálie, Nový Zéland, Indie

TTIP

– Transatlantické obchodní a investiční partnerství

- od roku 2013 běží jednání
- doposud neuzavřeno
- zvýšení exportu, zisků
- zvýšení HDP
- pozastaveno kvůli Trumpovi
- USA uvalilo poměrně vysoké clo (ocel, hliník); EU také zvýšila clo na dovoz některých produktů z USA
- očekává se, že Biden obnoví jednání

Autonomní nástroje společné obchodní politiky

Celní unie (dosažena 1968)

- EU jako celní unie je unikát v rámci světa
- pravidla uvnitř EU
  - zákaz cel a dávek s obdobným účinkem mezi ČS
- pravidla EU vůči třetím státům
  - přijetí jednotného celního sazebníku
  - Rada na návrh Komise
- v rámci Evropy je celní prostor širší
  - Evropský celní prostor
  - proč?

K zamyšlení:

- *Má EU vlastní celní orgány?*
- *Kdo vybírá clo?*
- *Komu/kam jde příjem z výběru cel?*

Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím. (Čl. 28 SFEU)

Tarifní nástroje - přehled

- Společný celní sazebník (nařízení)
  - komodita a celní sazba – průměrná sazba 4 %
  - kombinovaná nomenklatura + celní sazby (pravidelné aktualizace)
- Modernizovaný Celní kodex (nařízení)
  - pravidla a postupy pro zboží vstupující na celní území EU či toto území opouštějící
  - procesní předpis (vyměřuje se clo, vypočítává se celní sazba, původ zboží atd.)
- Systém všeobecných celních preferencí (nařízení)
  - GSP, GSP+, Everything but Arms
- Systém Společenství pro osvobození od cla (nařízení)
  - osvobození cla, protože je potřeba zvýšit dovoz

Suspense cel

Kvóty

Kvantitativní nástroje

– 2 nařízení

- společná pravidla dovozu – země s tržní ekonomikou – lze časově omezit (pokud hrozí vážná újma), jinak je dovoz volný bez kvantitativního omezení
- společná pravidla dovozu z některých třetích zemích – země s centrálně řízenou ekonomikou – jiná pravidla pro omezení

Vývoz z EU

- zásadně neomezený vývoz
- lze omezit

Opatření proti dumpingu, subvencím

- antidumpingová opatření (nařízení) – antidumpingová cla
- opatření proti subvencím (nařízení) – vyrovnávací cla
- v rámci dohod WTO
  - Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních
  - Dohoda o ochranných opatřeních

MUNI
LAW

DĚKUJI

malachta@mail.muni.cz